Chlorek

Kategorie: Przedmioty

Chlorek stosowany był powszechnie jako preparat do dezynfekcji (vide) i czyszczenia. Regularnie dezynfekowano w getcie przy jego użyciu rynsztoki, latryny, śmietniki i pomieszczenia, w tym mieszkania po zmarłych, w celu zabicia trupiej woni, a także zasypywano padłe zwierzęta przed ich pogrzebaniem. Chlorkiem zasypywano miejsca składowania śmieci oraz kopce z przegniłymi warzywami składowanymi na placach warzywnych, w celu usunięcia nieprzyjemnego zapachu i larw owadów. Próby pozyskania nadających się do jedzenia kartofli z pochlorowanych kopców opisał we wspomnieniach Jakub Bresler:

„Po każdej takiej nocnej wyprawie musieli- śmy prać wszystkie nasze ubrania, gdyż smród zgniłych kartofli, zmieszany z zapachem chloru, był zdradliwy i bardziej przenikający niż gnój. Ale w porównaniu z naszą zdobyczą był to niewielki problem”1.

Po likwidacji tzw. obozu cygańskiego preparat ten wykorzystano szeroko do dezynfekcji pomieszczeń pod przygotowywany Wydzia?u Obuwia S?omianego. Chlorkiem dezynfekowano również pozostawioną przez deportowanych żywność, którą po oczyszczeniu przekazano do getta.

Ze względu na szerokie stosowanie preparatu na zewnątrz budynków (rynsztoki, latryny i podwórza) wpływał on na wodę pobieraną z płytko położonych studni, zwiększając jej twardość. Zgodnie z dokonywanymi w getcie pomiarami średnia twardość wody ze studni ulicznych wynosiła 46–50° dH (stopni niemieckich) przy średniej twardości w studniach w Litzmannstadt wynoszącej 18–20° dH z maksymalną granicą 30° dH. W znajdującej się na terenie fabryki Kaszuba (vide) studni głębinowej, pobierającej wodę z głę- bokości ok. 80 metrów, skala twardości wynosiła 12–14° dH.

Chlorek był również wykorzystywany jako tru- cizna przez osoby chcące popełnić samobójstwo.

Preparat dostarczano do getta z zewnątrz. Zachowana dokumentacja pozwala określić wysokość dostaw z sierpnia 1943 r. – 4 sierpnia dostarczono 3,7 t, następnego dnia 3 t, 7 sierpnia ponad 49 t, a 11 sierpnia 16 t. W lipcu następnego roku dostarczono kolejne 65 t. Okresowe niedobory preparatu sprawiły, że podjęto próby produkowania go we własnym zakresie na terenie getta, nie udało się jednak ustalić, czy zakończone zostały powodzeniem.

Adam Sitarek

Przypisy

1. J. Bresler, Du sollst nicht mehr Jakob heisen. Kindheit in Ghetto und KZ, Wien: Orac, 1988, s. 111-112.

Źródła

Kronika, t. 1, s. 245-246, 21.07.1941; s. 271, 4.08.1941; t. 2, s. 123, 29-30.04.1942; s. 190, 16.05.1942; s. 277- 278, 4.06.1942; s. 278, 3.06.1942; s. 461, 24.08.1942; t. 3, s. 381, 5.08.1943; s. 383, 6.08.1943, s. 388, 8.08.1943; s. 396, 12.08.1943; t. 4, s. 414, 8.07.1944;

A. Cytryn, Straszny czyn matki [w:] Oblicza getta. Antologia tekstów z getta łódzkiego, red. K. Radziszewska, E. Wiatr, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2017, s. 226;
J. Bresler, Du sollst nicht mehr Jakob heisen. Kindheit in Ghetto und KZ, Wien: Orac, 1988, s. 111-112.

Tagi

gospodarka życie codzienne

Data aktualizacji: 11-10-2026

Data dodania: 17-09-2025